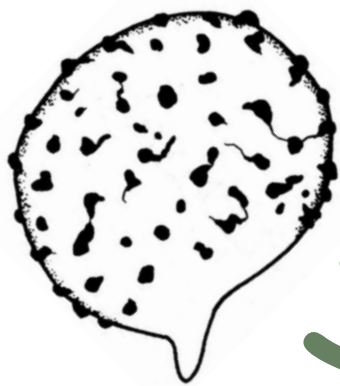

Jaargang 16, nummer 4

December 2023

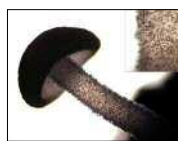
Sporen

Nieuwsbrief van de
Koninklijke Vlaamse Mycologische Vereniging

Gloiocephala 06

09 Kersselaerspleyn

Aurantiolachnea 13

15 Pluteus

Mycologendag 2024 17

En de vaste rubrieken...

- Editoriaal
- Activiteitenkalenders
- Bib-nieuws
- Nieuwtjes uit recente tijdschriften
- Cartoon

Jg. 16, nr. 4
December 2023

NIEUWSBRIEF VAN DE KONINKLIJKE VLAAMSE MYCOLOGISCHE VERENIGING

Sporen

Editoriaal

Beste mycologen,

Terwijl een eerste sneeuwlaagje, op enkele stevige nevelzwammen na, alles heeft ingedekt, lijkt de wereld even stil te staan en een ongekende rust uit te stralen. Maar deze verstilde winterse scène biedt ook ruimte voor reflectie op de minder idyllische aspecten van onze realiteit. In tijden waarin onze planeet wordt geconfronteerd met een klimaat- en biodiversiteitscrisis, is het wrang en onbegrijpelijk dat er nog steeds plaats en tijd is voor menselijk conflict, terreur en oorlog. Het besef van deze sombere realiteit leidt tot een gevoel van wanhoop en onmacht. Hoe zijn we in staat om in zo'n cruciale tijd zoveel chaos te veroorzaken en tijd te verliezen?

De alarmerende statistieken maken de urgentie van het behoud van biodiversiteit pijnlijk duidelijk. Twee op de vijf plantensoorten zijn met uitsterven bedreigd. Voor fungi ontbreken concrete cijfers, maar het is bijzonder beangstigend om je voor te stellen dat voor deze enorme groep organismen, waarvan slechts een heel klein deel bekend is, soorten verdwijnen nog voordat we ze hebben beschreven of zelfs maar ontdekt. Om deze diversiteit te beschermen, zijn kennis en inventarisatie van cruciaal belang. De nood aan mycotaxonomie is urgenter dan ooit.

We hadden in oktober een constructieve meeting in Royal Botanic Gardens Kew over "State of the worlds plants and fungi" waarbij een diverse groep botanici en mycologen werd samengebracht. Meer botanici dan mycologen, zoals gewoonlijk. Maar elke mycologische voordracht blonk uit door enthousiasme en originaliteit en menig botanicus kwam in de verleiding zich tot de mycologie te bekeren, of kwam eens te meer tot het inzicht dat diversiteit van planten niet los te denken is van zwammen. Het doel van de bijeenkomst was aan het eind een soort declaratie op te stellen over de toestand van de biodiversiteit met concrete maatregelen aangaande behoud en bescherming. Toen in de slotsessie werd meegedeeld dat dit enkel over planten zou gaan, was er zoveel protest dat deze initiële intentie al gauw werd verlaten. De fungi eisten hun plaats op en kregen die ook, zeer terecht natuurlijk.

En dat is ook onze rol als mycologische vereniging: wij zijn de ambassadeurs van deze stille en vaak verborgen groep van organismen. Wij moeten ze niet alleen bestuderen maar hen ook blijven verdedigen. Op voorgenoemde meeting werd uitgebreid gerapporteerd over het woord "funga", nog maar recent opgenomen in het Engelse woordenboek, als het equivalent van flora en fauna voor het rijk van Fungi, dus de diversiteit aan zwammen in een bepaald gebied. Verkondig dit woord (say the F-word!) en gebruik het in quizrubrieken, beheersplannen, verhalen en verslagen. Zo laten we allemaal onze sporen na.

Veel leesgenot en een rustige, vredevolle kerstperiode.

Mieke Verbeken

ondervoorzitter KVMV

Excursiekalender

D = dagexcursie, V = voormiddag, N = namiddag

Deelname aan een activiteit geschiedt op eigen verantwoordelijkheid.

Voor **AMK** is het uur van samenkomst steeds **9.45 uur**, tenzij anders vermeld. De aangeduide reisweg geldt bij vertrek vanuit Antwerpen. Enkel deelnemen aan de namiddagexcursie is mogelijk na afspraak met de contactpersoon.

Voor **OVMW** is het uur van samenkomst bij excursies steeds **9.30 uur**, tenzij anders vermeld.

Voor **ZWAM** is de afspraak ter plaatse telkens te **9.30 uur** (D en V) of **14.00 uur** (N).

Reeds door de afdelingen vastgelegde excursies tot eind maart

zondag 14-01-2024 - ZWAM (N)

Winterexcursie met nieuwjaarswensen in het **Mollendaalbos** te Blanden

Vertrek om 14.00 u. op de parking bij de begraafplaats van Blanden (Oud-Heverlee), op het einde van de Kartuizerstraat, links na het voetbalveld.

Leiding: Georges Buelens (0471 20 50 14)

zondag 28-01-2024 - MYCOLIM (N)

Kelchterhoef, Houthalen: houtzwammenwandeling.

Samenkomst om 14.00 u. op de parking aan de Abdijhoeve, Kelchterhoefstraat 7, 3530 Houthalen-Helchteren.

Contact: Jan Cornelis (0473 42 87 41) en

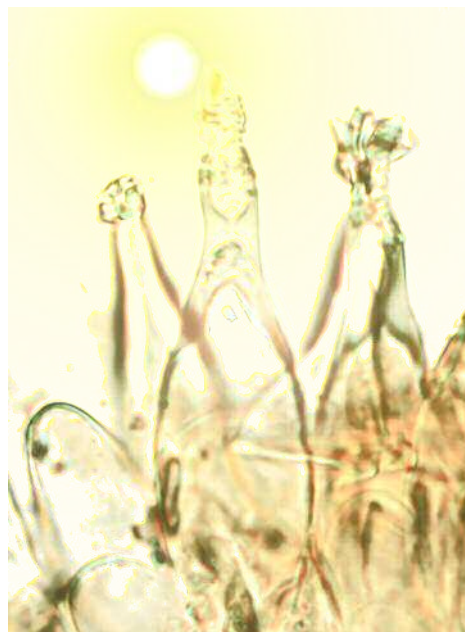
Jos Tuerlinckx (0478 40 19 14)

Nieuwjaar 2024

Alle **KVMV**-leden worden van harte uitgenodigd op de **AMK-nieuwjaarsreceptie** in de bioruimte van de **UAntwerpen**. Drank en versnaperingen worden voorzien; voor de ambiance mag ú zorgen. Wij verwachten u om 20 uur op dinsdag 9 januari 2024 op Campus Drie Eiken - Gebouw O, 3e verdieping.

GPS-adres van parking 2: Fort VI-straat 2610 Antwerpen (Wilrijk).

Educatieve bijeenkomsten

De bijeenkomsten van de OVMW in **Gent** gaan door aan de Onderzoeksgroep Mycologie van de Universiteit Gent, K.L. Ledeganckstraat 35, 2^e verdieping.

De bijeenkomsten in **Antwerpen** gaan door in de Bioruimte van de UAntwerpen, Campus Drie Eiken (gebouw O - 3^e verdieping), GPS-adres: Fort VI-straat te Wilrijk, parking 2. Vóór iedere vergadering (behalve bestuurlijke vergaderingen) is er vanaf 19.00 uur gelegenheid om boeken uit de bibliotheek te ontlenuen. Het opstellen van de microscopen voor praktijklessen en mycologische werkgroepavonden gebeurt bij voorkeur vóór 19.30 uur, zodat de sessies vlot kunnen beginnen. De bib is steeds gesloten de 4^e dinsdag van de maand. Afkorting B&D = bioruimte en digitaal. Zoom-link zie onder *Documentatie/Ledeninformatie/Digitale avond*.

De ZWAM-bijeenkomsten in **Diest** gaan door van 19.00 tot 22.00 uur in het Bezoekerscentrum van het Webbekomsbroek, Omer Vanoudenhovelaan 48 te Diest.

dinsdag 09-01-2024 - AMK (A)

AMK-jaaroverzicht en nieuwjaarsreceptie ; alle KVMV-leden zijn van harte welkom.

Vanaf 20.00 u. in de bioruimte van de Universiteit Antwerpen.

Organisatie: Lucy de Nave en Lieve Deceuninck

maandag 15-01-2024 - ZWAM (A)

Educatieve bijeenkomst van de ZWAM te Diest

Mogelijkheid om onder begeleiding van ervaren mycologen, met eigen microscoop en vondsten, aan determinatie te doen. De bibliotheek is dan open voor het gebruik van determinatiewerken vanaf 19.00 u.

dinsdag 16-01-2024 - AMK (A)

Cursus les 5: het meten van de verschillende elementen

Voor de ingeschrevenen van de cursus microscopie. Aanvang 19.30 u. voor opstelling microscopen. Cursus begint stipt om 20.00 u. Leiding: Hugo De Beuckeleer.

donderdag 18-01-2024 - AMK (A)

Interactieve determinatieavond (digitaal)

Opgelet, uitzonderlijk op donderdagavond en uitsluitend digitaal!

Samen bekijken en bespreken we uw vragen over determinaties en microscopische technieken, uw presentaties of meldingen van interessante vondsten of fotografische tips. Kort op voorhand uw vragen of presentaties melden aan lieve.deceuninck[at]skynet.be is meer dan handig.

Alle KVMV-leden zijn welkom op deze digitale sessie.

Van 20.00 u. tot 21.45 u. De zoomlink en agenda worden kort voordien online geplaatst onder <https://kvmv.be/index.php/documentatie>.

De bioruimte is niet toegankelijk.

zaterdag 20-01-2024 - OVMW (V)

Wintervergadering en nieuwjaarsreceptie. Het programma wordt nog aangekondigd.

zaterdag 20-01-2024 - MYCOLIM (D)

33^e LIKONA-contactdag

Het provinciaal Natuurcentrum en de LIKONA-werkgroepen stellen op 20 januari 2024 de resultaten van recent natuuronderzoek voor aan geïnteresseerde natuurliefhebbers.

De ontmoeting heeft plaats in Universiteit Hasselt, Campus Diepenbeek, Angoralaan, gebouw D, 3950 Diepenbeek.

Het programma omvat plenaire zittingen met korte mededelingen, samenkomsten per werkgroep (o.a. Mycolim) en voordrachten rond recente natuurstudie in Limburg. De start wordt gegeven om 8.45 u. en het einde wordt voorzien rond 18.00 u.

Voor een gedetailleerd programma en inschrijvingsmogelijkheid kan je terecht op www.provinciaalnatuurcentrum.be. Deelnemen is gratis maar inschrijven is wenselijk.

dinsdag 23-01-2024 - KVMV

KVMV-bestuursvergadering

KVMV-bibliotheek gesloten

maandag 29-01-2024 - ZWAM (A)

Educatieve bijeenkomst van de ZWAM te Diest

Mogelijkheid om onder begeleiding van ervaren mycologen, met eigen microscoop en vondsten, aan determinatie te doen. De bibliotheek is dan open voor het gebruik van determinatiewerken vanaf 19.00 u.

dinsdag 30-01-2024 - AMK (A)

Interactieve determinatieavond (B&D)

Samen bekijken en bespreken we uw vragen over determinaties en microscopische technieken, uw presentaties of meldingen van interessante vondsten of fotografische tips. Deelnemers die naar de bioruimte komen en iets willen presenteren, nemen een USB-stick mee met hun presentatie/foto's. Kort op voorhand uw vragen of presentaties melden aan [lieve.deceuninck\[at\]skynet.be](mailto:lieve.deceuninck[at]skynet.be) is meer dan handig. Alle KVMV-leden zijn welkom.

Van 20.00 u. tot 21.45 u. De zoomlink en agenda worden kort voordien online geplaatst onder <https://kvmv.be/index.php/documentatie>.

Microscopisch onderzoek in de bioruimte is mogelijk. Vanaf 19.00 u. is de bioruimte toegankelijk.

dinsdag 06-02-2024 - AMK (A)

AMK-stuurgroepavond

Alle AMK-leden zijn welkom in de bioruimte bij de bespreking van de AMK-werking en programmatie. Agendapunten: evaluatie cursus, programma, projectwerking.

Aanvang 19.30 u.

zaterdag 10-02-2024 (D)

27^e ANKONA-ontmoetingsdag (Campus Drie Eiken, Wilrijk (Antwerpen))

Dit jaar gaat de ANKONA-ontmoetingsdag door op een nieuwe locatie: UA-campus Drie Eiken, gebouw O. Noteer alvast de datum! Meer informatie volgt op deze site <https://www.provincieantwerpen.be/aanbod/dlm/samenwerkingsverbanden/ankona/ankona-ontmoetingsdagen.html>

maandag 12-02-2024 - ZWAM (A)

Educatieve bijeenkomst van de ZWAM te Diest

Mogelijkheid om onder begeleiding van ervaren mycologen, met eigen microscoop en vondsten, aan determinatie te doen. De bibliotheek is dan open voor het gebruik van determinatiewerken vanaf 19.00 u.

dinsdag 13-02-2024 - AMK (A)

Les microscopische technieken: digitaal meten van celstructuren, in het bijzonder met Piximètre (B&D)

Deze les is gericht tot startende mycologen maar staat open voor alle leden. De zoomlink wordt kort voordien online geplaatst onder <https://kvmv.be/index.php/documentatie>.

Aanvang: 20.00 u. Presentatie: Hugo De Beuckeleer

zaterdag 17-02-2024 - OVMW (V)

Wintervergadering. Het programma wordt nog aangekondigd.

dinsdag 20-02-2024 - AMK (A)

Korstzwammen (1): presentatie van de meest voorkomende genera + practicum (B&D)

Presentatie in de bioruimte (B&D) door Greet Van Autgaerden. Aansluitend volgt een practicum met enkele voorbeelden van de besproken genera.

Van 19.30 u. tot 21.45 u.

De Zoomlink voor het theorieeldeel wordt kort voordien online geplaatst onder <https://kvmv.be/index.php/documentatie>.

maandag 26-02-2024 - ZWAM (A)

Educatieve bijeenkomst van de ZWAM te Diest

Mogelijkheid om onder begeleiding van ervaren mycologen, met eigen microscoop en vondsten, aan determinatie te doen. De bibliotheek is dan open voor het gebruik van determinatiewerken vanaf 19.00 u.

dinsdag 27-02-2024 - AMK (A)

Korstzwammen (2): presentatie van de meest voorkomende genera + practicum (B&D)

Presentatie in de bioruimte door Greet Van Autgaerden. Aansluitend volgt een practicum met enkele voorbeelden van de besproken genera.

Van 19.30 u. tot 21.45 u.

De Zoomlink voor het theorieeldeel wordt kort voordien online geplaatst onder <https://kvmv.be/index.php/documentatie>.

 dinsdag 05-03-2024 - AMK (A)

Interactieve determinatieavond (B&D)

Samen bekijken en bespreken we uw vragen over determinaties en microscopische technieken, uw presentaties of meldingen van interessante vondsten of fotografische tips. Deelnemers die naar de bioruimte komen en iets willen presenteren, nemen een USB-stick mee met hun presentatie/foto's. Kort op voorhand uw vragen of presentaties melden aan [lieve.deceuninck\[at\]skynet.be](mailto:lieve.deceuninck[at]skynet.be) is meer dan handig. Alle KVMV-leden zijn welkom.

Van 20.00 tot 21.45 u. De Zoomlink en agenda worden kort voordien online geplaatst onder <https://kvmv.be/index.php/documentatie>.

Microscopisch onderzoek in de bioruimte is mogelijk. Vanaf 19.00 u. is de bioruimte toegankelijk.

 maandag 11-03-2024 - ZWAM (A)

Educatieve bijeenkomst van de ZWAM te Diest

Mogelijkheid om onder begeleiding van ervaren mycologen, met eigen microscoop en vondsten, aan determinatie te doen. De bibliotheek is dan open voor het gebruik van determinatiewerken vanaf 19.00 u.

 dinsdag 12-03-2024 - AMK (A)

Determinatieavond (Wilrijk, Antwerpen)

Bespreking en determinatie van meegebrachte vondsten, microscopisch onderzoek mogelijk. Het thema wordt kort voordien online gezet. De microscopen van de bioruimte (UAntwerpen) zijn beschikbaar. Van 19.30 - 21.45 u.

Vanaf 19.00 u. is de bioruimte toegankelijk. Leiding: ervaren leden. Contact: Lieve Deceuninck (0475 268 167)

 dinsdag 19-03-2024 - AMK (A)

Voordracht over ridderzwammen s.l.

Presentatie in de bioruimte door Harrie Hendrickx.

Aanvang: 19.30 u.

 zaterdag 23-03-2024 - KVMV (D)

32^e Vlaamse Mycologendag te Meise

Noteer alvast de datum van 23 maart 2024 voor de eerstvolgende Vlaamse Mycologendag die door de KVMV in samenwerking met Plantentuin Meise wordt georganiseerd. Na de middagpauze houdt de KVMV haar jaarlijkse Algemene Vergadering. Het programma en praktische informatie worden begin 2024 online gezet.

 maandag 25-03-2024 - ZWAM (A)

Educatieve bijeenkomst van de ZWAM te Diest

Mogelijkheid om onder begeleiding van ervaren mycologen, met eigen microscoop en vondsten, aan determinatie te doen. De bibliotheek is dan open voor het gebruik van determinatiewerken vanaf 19.00 u.

 dinsdag 26-03-2024 - AMK (A)

Het genus Mycenella (B&D)

Deze les, een korte theoretische inleiding (B&D) gevolgd door een practicum in de bioruimte, is gericht tot de cursisten van de Startcursus microscopie 2023 maar staat open voor alle leden.

Leiding: Lieve Deceuninck. De Zoomlink voor het theorie-deel wordt kort voordien online geplaatst onder <https://kvmv.be/index.php/documentatie>.

Zo mooi, zo wit maar o zo klein: verrast door een *Gloiocephala*-achtig zwammetje

lieve.deceuninck@skynet.be

Mooie vondsten geven niet altijd een soortnaam

Er zijn zo van die dagen dat ik aan mijn computer of microscoop gekluisterd ben. Na urenlang stilzitten dwing ik me om een frisse neus te halen en de mycologie even terzijde te laten. De wandelschoenen worden aangetrokken maar het zakmes, de loep en de opbergdoosjes blijven thuis. Na een korte fietstocht kan ik van de frisse buitenlucht genieten in het Zevenbergenbos te Lier; zo ook op 26 juli 2023. Onder het mom 'kijken mag, plukken niet' merkte ik al

Fig. 1. Cf. *Gloiocephala* sp.

Fig. 2. Cf. *Gloiocephala* sp.

wandelend Eikenbladzwammetje (*Gymnopus dryophilus*), Scherpe collybia (*Gymnopus peronatus*) en een jonge russula op. Voor dit loofbos op droge zandleembodem was het duidelijk nog té vroeg in het seizoen om een grote variatie aan paddenstoelen aan te treffen. Het was dan ook wat verrassend dat ik enkele zeer kleine, witte zwammetjes op een molshoop opmerkte (fig. 1 & 2). Het grote kleurcontrast met de donkere aarde had onbewust mijn aandacht getrokken, mogelijk het resultaat van mijn vele speurtochten naar kleine, witte mycena's. De doorschijnende vruchtlichaampjes groeiden op sterk vergane humus en deden me aan Plooiplaatzwammetje (*Delicatula integrella*) denken. Dit op een Schijnmycena (*Hemimycena*) gelijkend zwammetje is voorzien van velumcellen en dat wou ik wel eens herbekijken. Die enkele minuten nazichtwerk konden er nog wel bij. De piepkleine zwammetjes werden noodgedwongen in een geldbeugel gestopt en ja, ze zouden me weer enkele uren computerwerk vragen doch zonder zekerheid over de soortnaam.

Beschrijving

Macroscopie

Vruchtlichaam zeer klein, volledig wit. **Hoed** 1,5-2 mm diam., gewelfd; randzone zwak gevoord; rand lang ingebogen; oppervlak korrelig, glinsterend, fijn behaard.

Lamellen L = 8-14, zwak ontwikkeld, adervormig; lamelrand oneffen. **Steel** 2-3 × 0,1-0,3 mm; cilindrisch; oppervlak volledig korrelig, behaard; basis verbreed; met afstaande haren tegen het substraat gehecht.

Microscopie

Sporen (5) 5,5-6,5 (7,5) × (2,5) 3-3,5 (4) µm; Q = (1,6) 1,7-1,9 (2,1); gem.₁₅ = 6 × 3,4 µm; Q_{gem. 15} =

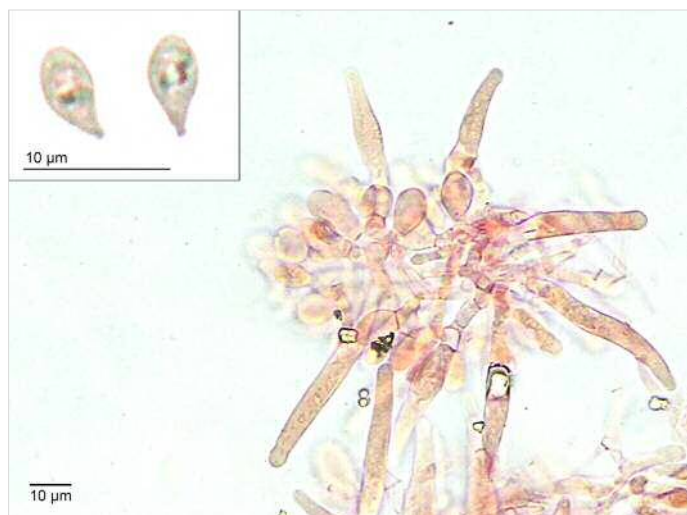

Fig. 3. *Gloiocephala*, scalp van hoedhuid met 2 celtypes; inzet: sporen

Fig. 4. Doorsnede van hymeniderme hoedhuid met gloeocystiden, in congoroed

1,8; traanvormig met suprahilaire depressie; basis conisch toelopend (fig. 3, inzet). **Basidiën** $20-30 \times 5-7 \mu\text{m}$, smal knotsvormig, 4-sporig. **Pileipellis** een hymeniderm met twee celtypes (fig. 3 & 4); **type-1** $8-15 \times 5,5-8 \mu\text{m}$ subglobuleus, knotsvormig, dunwandig, licht purper in cresylblauw; **type-2** als gloeocystiden waargenomen, spoelvormig, lageniform, subcilindrisch; top afgerond of subcapitaat, omgeven met lichtbrekende druppel oploosend in KOH; dikwandig; **haren** tot $35 \times 2 \mu\text{m}$, draadvormig, enkel bij volgroeide exemplaren waargenomen. **Cheilocystiden** $30-40 \times 4,5-7,5 \mu\text{m}$, spoelvormig met afgeronde top, gemengd met gloeocystiden. **Stipitipellis** hyfen $2,5-7 \mu\text{m}$ diam., glad; **steelharen** tot $90 \times 2 \mu\text{m}$. **Caulocystiden** als gloeocystiden waargenomen (fig. 5, inzet), soms met zwakke uitstulping. **Gloeocystiden** $10-55 \times 4-7 \mu\text{m}$, spoelvormig, lageniform, soms utriform of subcilindrisch, bochtig; top smal of breed afgerond, soms subcapitaat, dikwandig; met lichtbrekende druppel omgeven, oploosend in KOH. **Gespen** moeilijk te vinden, zeer klein of onvolledig. **Melzers reactie** sporen: J-; hoed- en lameltrama: J-; steelhyfen zwak dextrinoïd. **Hechtingsvezels** aan substraat $2-4 \mu\text{m}$ diam., dikwandig, weinig gesepteerd, zonder gespen. **Trama** hyfen gelatineus in hoed, lamel en steel.

Bespreking

Tijdens het fotograferen van de meegenomen exemplaren oogde het hoedoppervlak glinsterend, korrelig maar niet vlokkelig. Plooiplaatzwammetje, dat voorzien is

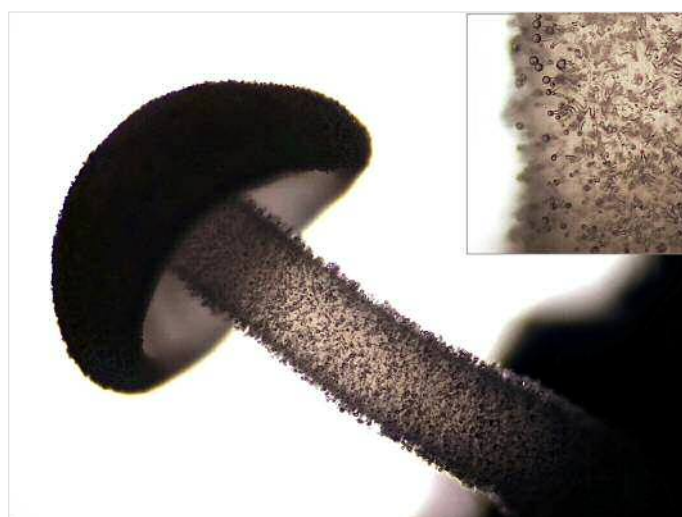

Fig. 5. Vruchtlichaam volledig bezet met gloeocystiden

van radiaal liggende velumcellen, werd dus al meteen uitgesloten. Zeggemycena (*Resinomyцена sacchariferae*) en Schijnmycena (*Hemimycena*) behoorden nog tot de mogelijkheden. Bij het bekijken van het microscopisch preparaat was de verrassing volkomen, een zwammetje volledig bezet met gloeocystiden (fig. 5). Deze steriele cellen op de hoed, lamelrand en steel waren omgeven door een lichtbrekende druppel. De opvallende kenmerken leidden naar *Gloiocephala*, een genus binnen Physalariaceae. Tot deze familie behoren ook enkele bekende genera als Honingzwam (*Armillaria*), Fluweelpootje (*Flammulina*) en Taailing p.p. (*Strobilurus*). Maar ook *Physalacria* met het zeldzame Wit speldenknopje (*P. cryptomeriae*) (Buelens, 2022) en zelfs *Cylindrobasidium*, gekend van Donzige korstzwam (*C. laeve*) zijn enkele van de 32 genera tellende familie.

Gloiocephala wordt gekenmerkt door zeer kleine vruchtlichamen, een hymeniforme hoedhuid van gladde cellen en de aanwezigheid van gloeocystiden.

Europese soorten van het genus *Gloiocephala* (*G. caricis*, *G. cornelii*, *G. menieri*, *G. pseudocaricis*, *G. cerkesii*) hebben grotere sporen, minstens 10 µm lang (Antonin en Noordeloos, 2010). Ook bij de (sub)tropische soorten werd geen passende soort gevonden. De hierboven vermelde vondst lijkt het meest verwant met de op rottend hout voorkomende *G. gracilis* Desjardin & Horak. De sporenvorm van deze laatste verschilt lichtjes van de Vlaamse vondst; de top is wat versmald en de gloeocystiden zijn breder, 10-14 µm. Alles wijst dus op een nieuwe soort voor Vlaanderen, dan toch een eerste registratie voor Funbel, mogelijk ook nieuw voor Europa en zelfs een nieuwe vondst voor de wetenschap is nog niet meteen uitgesloten.

Verspreiding

De saprotrofe *Gloiocephala*-soorten kennen hoofdzakelijk een (sub)tropische verspreiding; slechts enkele soorten zijn gekend van noordelijk gematigde en boreale regio's. *Gloiocephala gracilis* staat gekend als een endemische soort van Nieuw-Zeeland.

Taxonomie

Een niet-gepubliceerde, fylogenetische boom van Jerry Cooper PhD, Nieuw-Zeeland, toont aan dat *Gloiocephala* parafyletisch is. De gesequeneerde *Gloiocephala*-soorten vallen (uiteen) in vier verschillende clades. De sequenties van *G. gracilis* situeren zich als kleine clade,

met vermelding van 'Gen. Nov.', naast enkele *Cyptotrama*-soorten. Daar deze nauwverwante soort al gesequeneerd werd, is het interessant om de Vlaamse vondst bij gelegenheid ook aan te bieden voor DNA-onderzoek. In hoeverre de sequentie van de Vlaamse vondst zich tussen de (sub)tropische soorten laat passen, is natuurlijk nog af te wachten.

Besluit

Wat als een ontspannende wandeling startte, mondde uit in de ontdekking van een nieuwe soort voor Vlaanderen, mogelijk nauw verwant met *Gloiocephala gracilis*. In afwachting van het DNA-onderzoek is het uitkijken naar bijkomende vondsten om de eventuele variatie van deze soort te leren kennen.

Na al het opzoekwerk en de opmaak van dit artikeltje dwing ik me nu om een frisse neus te halen en de mycologie even terzijde te laten. Het zakmes, de loop en opbergdoosjes blijven thuis. Even gewoon een fietstochtje maken...

Dank aan Machiel Noordeloos om me op aanvullende literatuur te wijzen, aan Jerry Cooper voor het ter beschikking stellen van zijn fylogenetische resultaten en de nalezers van dit artikel voor hun suggesties.

Onderzocht materiaal: verspreide groep van 5-tal exemplaren op zeer sterk vergane humus van loofbos met vooral Zomereik (*Quercus robur*) en Hazelaar (*Corylus avellana*), Prov. Antwerpen, Lier, Zevenbergenbos 26-07-2023, IFBL C4.48.42, det. & herb. L. Deceuninck, LD5481.

Geraadpleegde literatuur

- Antonin, V. & Noordeloos, M. E. (2010). A monograph of marasmioid and collybioid fungi in Europe. IHW-Verlag. 479 pp.
- Buelens, G. (2022). Verrassende vondsten kort toegelicht (16). *Sporen* 15-4: 7-8.
- Cooper, J. (2016). Mycological Notes – 34: New Zealand Physalacriaceae, https://www.funnz.org.nz/sites/default/files/2016-MycNotes34-Physalacriaceae_1.pdf
- Horak, E. & Desjardin, D. (1994). Reduced marasmioid and mycenoid agarics from Australasia. *Australian J. Syst. Bot.* 7: 153-170.
- Petrini, O., Petrini, L. E. & Horak, E. (1997). Taxonomic Monographs of Agaricales II. Part 2. *Marasmius* and *Gloiocephala* in the South Pacific Region. *Bibliotheca mycologica Band* 168: 84-145.

Bijzondere korstzwammen in het Zoniënwoud:

Mycoacia nothofagi & *Aporpium canescens*

Lowie Tondeleir - lowie.tondeleir@gmail.com

Glen Dierickx - dierickxglen@gmail.com

Nathan Schoutteten - nathan.schoutteten@gmail.com

Inleiding

Afgelopen jaren werd door de onderzoeksgroep Mycologie aan de Universiteit Gent heel wat inventarisatiewerk verricht in de kern van het Zoniënwoud: het Kersselaerspleyn (fig. 1). Deze inspanningen hebben geleid tot de ontdekking van enkele bijzondere soorten voor België. Hier lichten we twee zulke soorten uit, *Aporpium canescens* (P. Karst) Bondartsev & Singer en *Mycoacia nothofagi* (G. Cunn.) Ryvarden. Beide zwammen beklemtonen het Zoniënwoud als uitzonderlijk gebied, daar zij gekend zijn als indicatoren voor kwalitatief, oud bos.

Aporpium canescens werd aangetroffen op 9 maart 2021 op een zware, dode beukenstam. Deze bruin-witte, korstvormige gaatjeszwam deed geen belletje rinkelen en werd meegenomen voor microscopisch nazicht. Hier gaf de collectie niet onmiddellijk zijn geheimen prijs. De zeer harde context van het vruchtlichaam bemoeilijkte het maken van een goed preparaat. De observatie van enkele allantoïde sporen – niet atypisch voor zwammen met dit habitus – bracht geen

soelaas. Enkele preparaten en gebroken dekglazen later werd een laatste poging ondernomen. Een druppel KOH 10 % op het vruchtlichaam en een schrapende naald waren nodig om wat hymenium los te weken. Microscopie van deze smurrie bracht duidelijk overlangs gesepteerde basidia in beeld (van het tremelloïde type). Kort dachten we aan een intrahymeniaal groeiende mycoparasiet in een gaatjeszwam, maar na sleutelen en een tip van Nathan kwamen we bij het genus *Aporpium*. Een vreemde

eend binnen de vormgroep van heterobasidiomyceten, aangezien er in Europa heel weinig soorten uit deze groep zijn die poroïde vruchtlichamen vormen. Het huidige concept van dit genus omvat slechts twee soorten, die zich macroscopisch onderscheiden op poriegrootte, die kleiner is (>3 poriën/mm) in *A. canescens* (fig. 2). Van zuster-soort *Aporpium macroporum* Niemelä, Spirin & Miettinen wordt een meer continentale verspreiding verwacht, met het zwaartepunt aan vondsten in Centraal- tot Noord-oost-Europa. De meest wes-

Fig. 1. Sfeerbeeld van het Kersselaerspleyn, Zoniënwoud. Nulbeheer sinds de jaren '80 heeft geleid tot de opstapeling van veel dood beukenhout, het substraat voor vele zeldzame (korst)zwammen.

telijke vondsten van *A. macroporum* situeren zich in Denemarken en Slovenië, nl. tijdens het veldwerk van Glen, althans volgens de online databanken. Want ook in Rivoire's (2020) *Polypores de France et d'Europe* wordt melding gemaakt van een collectie op beuk uit Zuid-Frankrijk met overtuigende foto's en beschrijving. Voor België konden we één eerdere vondst van *A. canescens* terugvinden: in de provincie Antwerpen op *Quercus rubra*.

De nomenclatuur van het geslacht *Aporpium* is complex, maar omvat momenteel drie soorten, nl. de twee eerdergenoemde taxa en het Noord-Amerikaanse taxon *Aporpium caryae* (Schwein.) Teixeira & D.P. Rogers. Het laatstgenoemde (ook onder de naam *Protomerulius caryea*) is lang door Europese mycologen gebruikt om te verwijzen naar *A. canescens*. Voor een bredere discussie verwijzen we graag naar het uitstekend artikel van Dam & Dam (2019) in Coolia en de notities bij de sleutel in het Phragmoproject.

Anderhalf jaar later, op 24 oktober 2022, werd opnieuw in het Kersselaerspleyn een unieke vondst gedaan op een dode beukenstam. Tijdens het veldwerk voor zijn thesis, werd de aandacht van Lowie afgeleid door een sterke zoetige geur van een opvallende hydnoïde korstzwam (fig. 3). Hij zamelde een deel van het vruchtlichaam in en nam het mee naar het labo in Gent voor identificatie. Tijdens het microscopisch onderzoek vielen al snel de metuloïde cystiden en kleine sporen op. Na sleutelen en vergelijken met Bernicchia & Gorjón

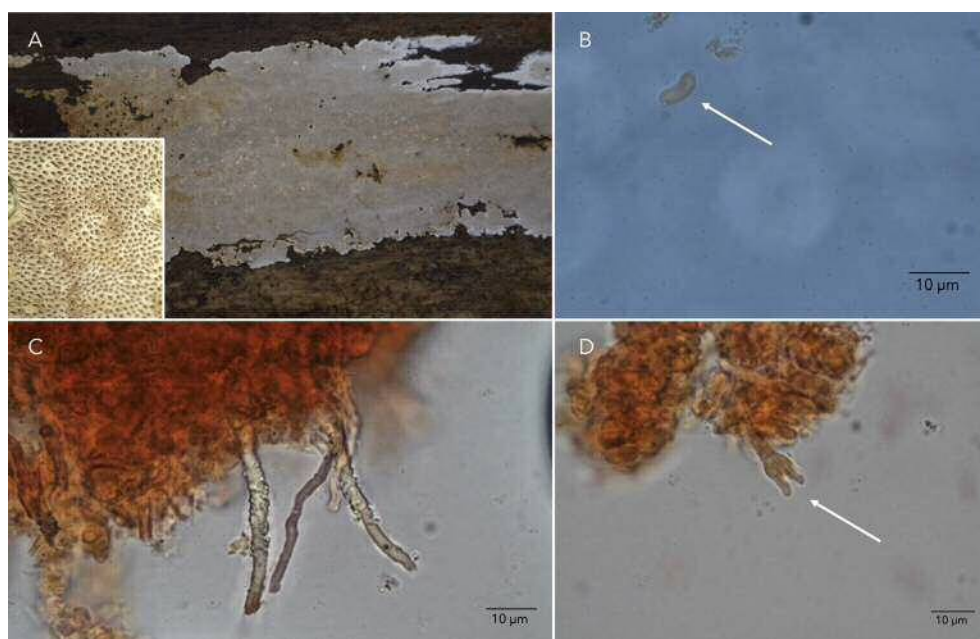

Fig. 2. *Aporpium canescens*. A) vruchtlichaam op *Fagus sylvatica* (ZF319), met detail van poriën; B) allantoïde sporen; C) geëncrusteerde hyfen & D) gesepteerde heterobasidia

(2010) kwamen we uit bij de naam *Mycoacia nothofagi*. Binnen het genus *Mycoacia* zijn er verschillende soorten met een uitgesproken hydnoïd karakter, maar dit gecombineerd met een monomitisch hyfensysteem en de aanwezigheid van de sterk geëncrusteerde cystiden leidt onmiskenbaar naar *M. nothofagi*. Tevens is de geur van het vruchtlichaam heel kenmerkend en komt dit, voor zover geweten, niet voor bij andere hydnoïde

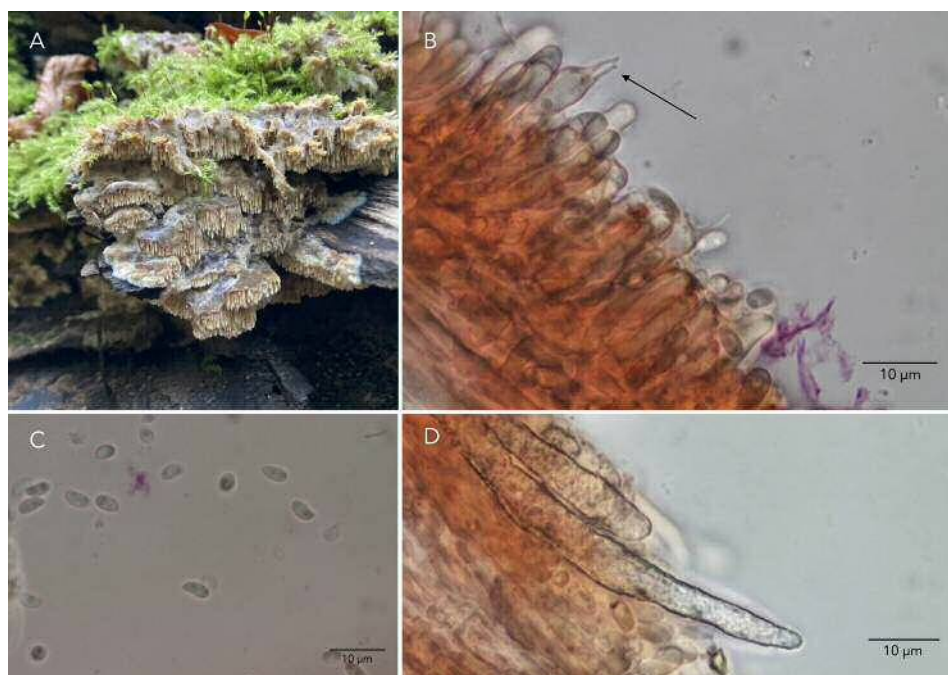

Fig. 3. *Mycoacia nothofagi*. A) vruchtlichaam op *Fagus sylvatica* (ZF324); B) basidia met 2 sterigmata; C) subcilindrische sporen & D) geëncrusteerde cystiden.

Mycoacia-soorten. De soort geldt als een indicatorsoort voor kwalitatief, oud bos en is in ons land van twee substraten bekend. Voor zover we konden nagaan, zijn er slechts drie voorgaande waarnemingen van deze soort in ons land. Nadien verspreidde de soort zich echter snel en is hij inmiddels bekend van Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen, Antwerpen, Vlaams-Brabant en Brussel.

De positie van *Mycoacia nothofagi* is omstreden; oorspronkelijk beschreven in het genus *Odontia* en later heen en weer geplaatst binnen *Phlebia* en *Mycoacia*. Er werd ook telkens een var. *australiensis* onderscheiden, die zoals de naam doet vermoeden, een verspreidingsgebied in Australië kent. *Mycoacia nothofagi* lijkt een weinig gerapporteerde en geïllustreerde soort in de literatuur: we konden deze soort enkel uitsleutelen met Bernicchia & Gorjón (2010). Jammer genoeg zijn er in andere standaardwerken, zoals Jülich (1984), geen gegevens te vinden over deze soort.

Beschrijving

Aporpium canescens (P. Karst) Bondartsev & Singer –
Gauwe gaatjestrilzwam

Macroscopisch

Vruchtlichaam eenjarig, resupinaat, van enkele cm tot plakken die een hand beslaan, enkele mm dik, met gedifferentieerde witte rand, buisjes bruin, poriën grijswit (*canescens* = grijswordend) met enige weerschijs, bruin verkleurend bij (stevig) aanraken en na drogen, 4-6 gaatjes/mm.

Microscopisch

Hyfensysteem hoofdzakelijk dimitisch, zeer stevig, met context die wel samengelijmd lijkt, skelethyfen dominant, 2-4 µm, met breed lumen. Gespen aanwezig aan de generatieve hyfen en basidia, maar beide lastig te observeren. Basidia 4-sporig, overlans gesepteerd, 8-14 × 6-9 µm, sterigmen tot 7 µm lang. Sporen glad, hyalinen, niet amyloïd, zwak allantoïd tot niervormig, 5-7 × 2,2-3 µm, gemiddelde Q-waarde 2,3. Cystiden afwezig.

Ecologie en discussie

Aporpium canescens staat te boek als witrotter op di-

verse loofhoutsoorten, meestal in de nabijheid van oudere beukenbestanden. Uit onze ervaringen blijkt dat deze bijzondere gaatjeszwam voornamelijk groeit op groter dood hout (diameter > 40 cm) dat reeds is aangetast door Echte tonderzwam (*Fomes fomentarius*). Dit patroon zagen we zowel in het Zoniënwoud als in de Sloveense bossen. *Aporpium macroporum* groeide op een gelijkaardige standplaats in Denemarken. Bovendien vonden ook de Nederlandse collega's deze zwam op een door *Fomes* aangetaste beukenstam. Men zou kunnen speculeren dat deze zwam een aanzienlijke populatie aan Echte tonderzwam nodig heeft om zich te kunnen vestigen en dus volgt op de sterke uitbreiding van *Fomes* post jaren '70. De vruchtlichamen zijn in het veld duidelijk herkenbaar, wat suggereert dat het hier om een werkelijke toename gaat en niet om een gebrek aan herkenning. Indien dit scenario klopt, rijst de vraag in hoeverre *Aporpium* afhankelijk is van *Fomes* en of er sprake is van een symbiotische associatie tussen beide soorten (en wat de aard van deze associatie dan wel is). Tot nog toe worden alle soorten binnen de orde Auriculariales geïnterpreteerd als saprotrofe soorten (afbrekers), maar het valt niet uit te sluiten dat sommige soorten meerdere of meer complexe voedingsstrategieën hebben en parasitaire of mutualistische interacties aangaan.

Systematiek

Agaricomycetes, Auriculariales, Auriculariaceae

Onderzocht materiaal

LT-21-005, op *Fagus sylvatica*, ZF319 (afbraakstadium 3), 11-03-2021, Kersselaerspleyn, Zoniënwoud, Hoeilaart, België, leg. Lowie Tondeleir.

Mycoacia nothofagi (G. Cunn.) Ryvarden – Geurende stekelkorstzwam

Macroscopisch

Vruchtlichaam resupinaat, hymenofoor hydnoïd, textuur wasachtig, kleur donkerbruin, met een gedifferentieerde witte rand. Aculei 3-5 mm lang, bruin tot crèmeachtig, uiteinde regelmatig bleker. Geur sterk zoetzuur.

Microscopisch

Hyfensysteem monomitisch, alle subhymeniale en subiculaire hyfen dunwandig, 2,5-3 µm in diam., met gespen aan alle septen. Cystiden metuloid, dikwandig, sterk geïncrusteerd, sporadisch glad, 40-90 × 3,5-7 µm, treden ongeveer 20 µm uit boven het hymenium, abundant. Basidia clavaat, met basale gesp, 13-20 × 3-4,5 µm, bezitten in de regel 4 sterigmata, sporadisch met 2 sterigmata. Sporen dunwandig, glad, hyalien, 4-5 × 2-3 µm, Q-waarde = 2, licht gebogen, subcilindrisch.

Ecologie en discussie

Mycoacia nothofagi is een saprotroof die witrot veroorzaakt op loofhout en werd reeds gerapporteerd op dode stammen van *Abies alba*, *Fagus sylvatica*, *Ulmus glabra* en *Quercus ilex*. Christensen et al. (2004) stelden deze soort voor als een indicatorsoort voor kwalitatief, oud bos. In Nederland werd de soort voor het eerst vastgesteld in 2019. Kort daarop kreeg de zwam zijn Nederlandse naam 'Geurende stekelkorstzwam'.

Alhoewel onze noorderburen stellen dat er toendertijd

geen Vlaamse waarnemingen gekend waren, dateert volgens Funbel de eerste vondst uit 2007 in Beernem door Ruben Walleyne(+). In 2020 volgt de eerste, recente Vlaamse vondst uit de Antwerpse Schijnvallei (leg. Johan Dierckx, det. Staf Brusseleers). Daarna volgen andere vindplaatsen in snel tempo: het Zoniënwoud met 2 locaties, de Everbeekse bossen (Brakel), 2 locaties uit West-Vlaanderen (Gullegem en Ruddervoorde) en tijdens het schrijven van dit artikel leverde de laatste OVMW-excursie in het Neigembos (Ninove) nog een extra vindplaats op. Deze spectaculaire uitbreiding lijkt zich ook op grotere schaal te voltrekken, met een sterk stijgende trend op GBIF na 2017.

Systematiek

Agaricomycetes, Polyporales, Meruliaceae

Onderzocht materiaal

LT-22-001, op *Fagus sylvatica*, ZF324 (afbraakstadium 2), 24 oktober 2022, Kersselaerspleyn, Zoniënwoud, Hoeilaart, België, leg. Lowie Tondeleir.

Referenties

- Bernicchia, A. & Gorjón S.P. (2010). *Corticaceae* s.l. Fungi Europaei n° 12. Ed. Candusso. Italia.
- Christensen M., Heilmann-Clausen J., Walleyne R. & Adamčík S. (2004). Wood-inhabiting fungi as indicators of conservation value in European beech forests. In: Marchetti M. (ed.) Monitoring and indicators of forest biodiversity in Europe - from ideas to operationality. *European Forestry Institute Proceedings* 51: 229-237, Saarijärvi.
- Moreno, G., Blanco, MN., Checa, J. et al. (2011). Taxonomic and phylogenetic revision of three rare irpicoid species within the Meruliaceae. *Mycological Progress* 10: 481-491 <https://doi.org/10.1007/s11557-010-0717-y>
- Jülich, W. (1984). Die Nichtblätterpilze.
- Zíbarová, L. (2017). Notes on corticioid fungi of the Czech Republic. I. *Phlebia acanthocystis* and *Phlebia bispora* (Meruliaceae). *Czech Mycology* 69(1): 65-76.

Internet

- http://www.czechmycology.org/_cmo/CM69105.pdf#page=4
- <https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=25108>
- [https://www.mycologen.nl/coolia/pdf-files/coolia_62\(1\)_p49-54_Dam_&_Boomsluiters.pdf](https://www.mycologen.nl/coolia/pdf-files/coolia_62(1)_p49-54_Dam_&_Boomsluiters.pdf)
- https://kvmv.be/kvmv-uploads/proj_phragmo_aporpium_v2-0.pdf

Verrassende vondsten kort toegelicht (19)

Elk jaar vinden we tijdens onze talrijke excursies een groot aantal nieuwe soorten voor Vlaanderen naast heel zeldzame soorten en soorten die al tientallen jaren uit onze lijsten verdwenen zijn. Deze verrassende vondsten komen zelden in beeld, soms voor een beperkt publiek op een bijzondere vondsten-avond of op de jaarlijkse mycologendag. In deze rubriek willen we deze soorten een gezicht geven via een korte beschrijving, een beknopte literatuuropgave en enkele foto's.

Aurantiolachnea solsequia - Humusbekerzwam

Georges Buelens - georges.buelens@telenet.be

Vind- en standplaats

Tijdens een paddenstoelenexcursie met cursisten van de ZWAM op 9 september 2023 werd in het Egenhovenbos te Heverlee (Leuven) een soort *Humaria*-

Fig. 1. Volledig oranje vruchtlichaam

Fig. 2. Groeit op een houtschilfer

achtig vruchtlichaam gevonden. In tegenstelling tot Kleine bruine bekerzwam (*Humaria hemisphaerica*) die we kennen met een witachtige tot zachtgrijze binnenzijde, was deze vondst volledig oranje gekleurd.

Het ging om één enkel exemplaar dat op de wortelkluit van een omgevallen en gezaagde populier groeide. De wortelkluit was daardoor wat opgetild ten opzichte van de omgeving, waardoor het vruchtlichaam goed zichtbaar was. De determinatie zal leiden naar *Humaria solsequia*, nu als *Aurantiolachnea solsequia* te benoemen.

Beschrijving

Macroscopie

De nog jonge, half bolvormige oranje beker is volledig met roestbruine haren bezet; de rand is gewimperd. Dit exemplaar had duidelijk een eerder oranje gekleurd hymenium, dat dadelijk opviel. Er werden ter plaatse een paar foto's genomen (fig. 1 en 2). Hierop is goed te zien dat het om een ongesteeld vruchtlichaam gaat, zittend op een houtschilfer van populier, dus niet op de naakte bodem.

Microscopie

De toppen van de parafysen hebben een duidelijke oranje inhoud. De sporen, 15-16,5 x 8-9 µm, zijn kleurloos en ellipsoïde (fig. 3). Sommige hebben 2 grote oliedruppels, andere slechts 1 oliedruppel (fig. 4).

Determinatie

De determinatie binnen het genus ging vlot naar *Humaria solsequia* (Quél.) Van Vooren & Moyne (2010) op basis

van volgende sleutelkenmerken (Declercq, 2022): apothecium tot 25 mm diam., hymenium en excipulum oranje, het excipulum spaarzaam bedekt met korte bruine haren (1-2 mm), de rand van de beker dicht behaard; asci met haken; sporen ellipsoïde, 15-16,5(17) x (6,5)8-9 µm, met 2 druppels, glad (in water) tot fijn gepuncteerd (in katoenblauw); op sterk rottende stronk van populier en zaagsel; periode: herfst.

De afmetingen van de sporen zijn duidelijk verschillend van deze van Kleine bruine bekerzwam (*Humaria hemisphaerica*) die veel grotere sporen heeft: 22-25 x 13-15 µm.

Foto's en tekst over de microscopie werden gestuurd naar Bernard Declercq die deze vondst kon bevestigen, maar ook de nieuwe naam meedeelde (waarvoor dank!): *Aurantiolachnea solsequia* (Quel.) Van Vooren & Moyne.

Syn. *Humaria solsequia* (Quel.) Van Vooren & Moyne; *Humaria aurantia* (Clem.) Häffner, Benkert & Krisai.

Verspreiding en voorkomen

Deze soort komt op loofhout voor. In de database Funbel werd ze nog niet gemeld. Het voorkomen in Vlaanderen is dus waarschijnlijk nieuw. In de Nederlandse verspreidingsatlas is de soort gekend uit 3 atlashokken en wordt ze als 'zeer zeldzaam' aangeduid.

Exsiccaat

Georges Buelens 2023.09.09.1 ; IFBL code: E5.23.13

Literatuur en digitale bronnen

- Declercq, B. & Leysen R. (2017). Standaardlijst van Ascomycota van Vlaanderen en het Brussels Gewest. Supplement Sterbeeckia.
- Declercq, B. (2022). The pezizomycetes (Ascomycota) in Western Europe - Tentative key to the species.
- Gerhardt, E. (1990/2006). De Grote paddenstoelengids voor onderweg. Tirion Uitgevers bv.
- Læssøe, T. & Petersen, J. (2019). Fungi of temperate Europe 2. Princeton University Press, p. 1308.
- ✓ Koninklijke Vlaamse Mycologische Vereniging (2022). FUNBEL-database, Adm. E. Vandeven <https://www.kvmv.be/index.php/paddenstoelen/soortenlijst/> 13027.
- ✓ NDFF-Verspreidingsatlas Paddenstoelen, <https://www.verspreidingsatlas.nl/> 0470010. 17-09-2023

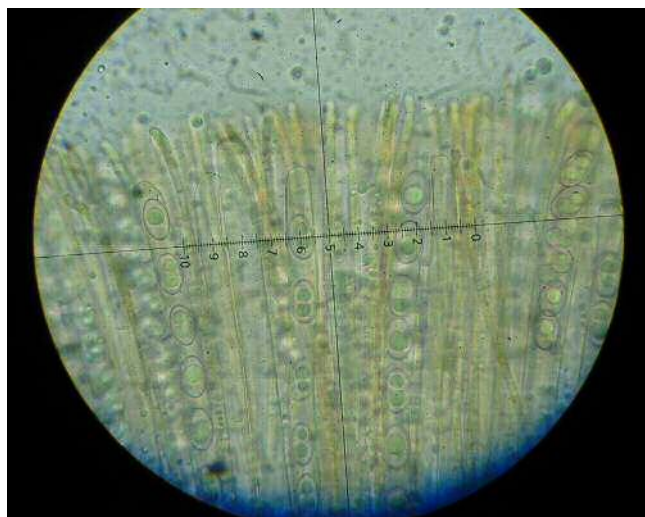

Fig. 3. Parafysen en asci met sporen

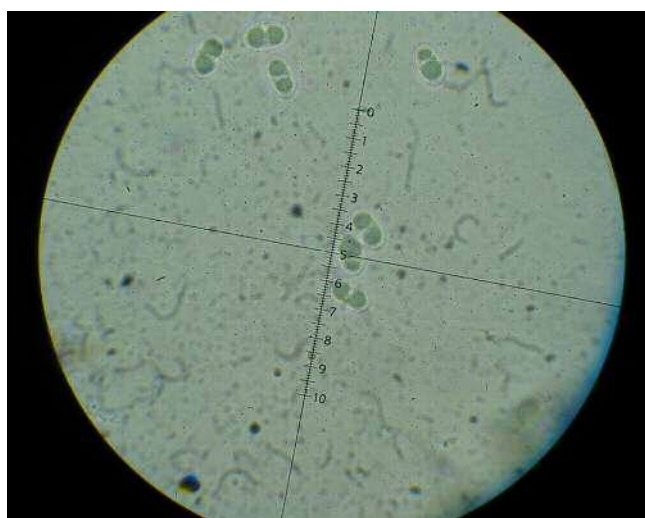
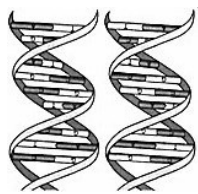

Fig. 4. Sporen met druppels

Uit de moleculaire keuken

Hier serveren we u geen schuimpjes, maar misschien wel zwaardere kost. Deze rubriek houdt je op de hoogte van de nieuwste resultaten uit het moleculair onderzoek. Door het DNA-onderzoek blijft er van de traditionele indeling in families en genera – in sommige gevallen – geen spaander meer heel.

Hertenzwammen moleculair bekeken

De Tsjechische mycologe Hana Ševčíková legt zich al jaren toe op de studie van hertenzwammen (genus *Pluteus*). In 2022 en 2023 werden een aantal artikels gepubliceerd waarin verschillende soortencomplexen binnen dit genus onder de loep werden genomen. Een kort overzicht...

Eén van de soorten die bestudeerd werden, is Zwaardvishertenzwam (*Pluteus insidiosus*) (Ševčíková et al. 2022a). Dat is in Vlaanderen een zeldzame soort, die onder meer op groot dood (beuken)hout gevonden wordt. De naam verwijst naar de opvallende cystiden, met lange snavels. De genetische diversiteit blijkt hoog; Ševčíková beschrijft maar liefst vier nieuwe soorten die macroscopisch (en soms ook microscopisch) goed lijken op de echte *P. insidiosus*. Daarenboven wordt een oude naam, *P. reisneri*, weer van onder het stof gehaald en erkend als een 'goede' soort. Van sommige soorten zijn typische exemplaren wél te onderscheiden: *P. flavostipitatus* heeft gewoonlijk een gelige steel, terwijl een groenblauwe tint in de steel kenmerkend is voor *P. pseudoinsidiosus*. Bij *P. reisneri* zijn er vaak donkere vlokjes op de steel aanwezig. De nieuw beschreven soorten zijn gevonden in o.a. Rusland en Spanje: van de vijf nieuwe werden er slechts twee in Centraal-Europa (Tsjechië) aangetroffen (*P. reisneri* en *P. assimilatus*).

Van alle hertenzwammen stond Geelsteelhertenzwam (*P. romellii*) bekend als één van de gemakkelijker herkenbare soorten. Helaas, ook onder deze naam blijkt een soortencomplex schuil te gaan (Ševčíková et al. 2022b). Opnieuw worden vijf nieuwe taxa geïntroduceerd. Het goede nieuws is dat twee ervan exclusief Noord-Amerikaans en één ervan Aziatisch zijn. Uit Europa wordt *P. siccus* beschreven, voorlopig enkel van het typemateriaal uit Rusland bekend. Daarnaast komt ook *P. vellingae* (beschreven uit Californië) in Europa voor, met o.a. vondsten uit Tsjechië, Slovenië en Spanje. Om het nog complexer te maken bestaat er nog een onbeschreven soort, die voorlopig *P. aff. romellii* genoemd wordt en ook aanwezig is in Centraal-Europa. Mogelijk gaat het om hetzelfde taxon als *P. splendidus*, ooit

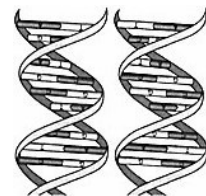

Geelsteelhertenzwam - *Pluteus romellii* (Leo Janssen)

Geelsteelhertenzwam - *Pluteus romellii* (Wim Veraghtert)

beschreven uit het Verenigd Koninkrijk maar later als synoniem beschouwd van *P. romellii*. Er kon echter nog geen materiaal van '*P. splendidus*' geanalyseerd worden, dus dit moet nog worden uitgeklaard.

Ook Fluweelhertenzwam (*P. podospileus*) gaat onder de moleculaire bijl (Ševčíková et al. 2023).

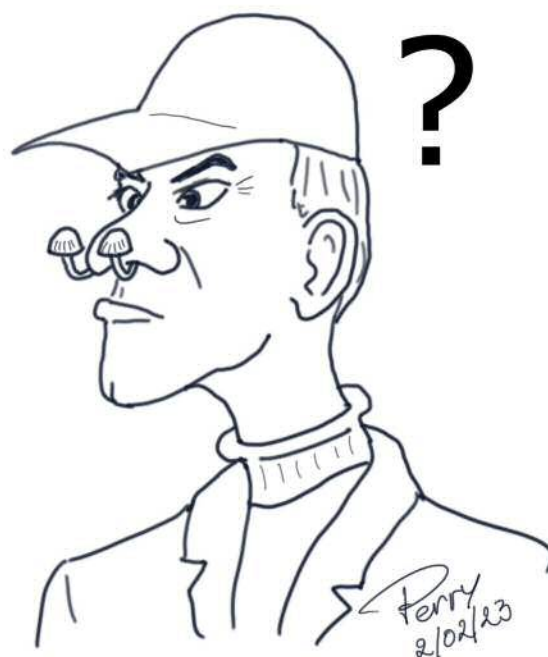
Het herkennen van die soort is nu weer een pak lastiger, omdat in West-Europa ook *Pluteus inflatus* voorkomt. Die staat bekend als een erg variabele soort met een brede ecologie (groeit zowel op de bodem als op dood hout). Ook moeten we alert zijn voor *Pluteus cutefractus*, die zijn naam dankt aan het craquelé-patroon op de hoed. Dat kan echter nagenoeg afwezig zijn bij jonge exemplaren en bovendien komt zo'n patroon ook bij andere soorten hertenzwammen voor. Nog een Europese soort is *Pluteus fuscodiscus*, die zich meestal van de andere 'fluweelhertenzwammen' onderscheidt door een tweekleurige hoed met donker centrum. Tenslotte wordt vanuit Frankrijk *P. notabilis* beschreven, die soms een bruine lamelsnede heeft. Voor dit soortencomplex is in het artikel een sleutel opgenomen.

Referenties (alle artikels open access en online raadpleegbaar):

- Ševčíková H., Ferisin G., Malysheva E., e.a. (2022a). *Pluteus insidiosus* complex: four new species described and *P. reisneri* resurrected. *Journal of Fungi* 8(6): 623; <https://doi.org/10.3390/jof8060623>.
- Ševčíková H., Malysheva E., Ferisin G., e.a. (2022b). Holarctic species in the *Pluteus romellii* clade: five new species described and old names resurrected. *Journal of Fungi* 8(8): 773; <https://doi.org/10.3390/jof8080773>
- Ševčíková H., Malysheva E., Antonin V., e.a. (2023). Holarctic species in the *Pluteus podospileus* clade: description of six new species and reassessment of old names. *Journal of Fungi* 9(9): 898; <https://doi.org/10.3390/jof9090898>

Wim Veraghtert

Grinniken met mycologen (Staf Persoons)

**Plantentuin
Meise**

Uitnodiging Mycologendag 2024

Wij nodigen alle leden graag uit op de 32^e Vlaamse Mycologendag, georganiseerd **op 23 maart 2024** door de KVMV in samenwerking met de Plantentuin Meise. Deze vindt plaats in het kasteel van het Domein van Bouchout.

Bereikbaarheid

Alle informatie over hoe u de Plantentuin kunt bereiken via het openbaar vervoer of per wagen, vindt u op: <https://www.plantentuinmeise.be/nl/pQA7YSW/bereikbaarheid>

Programma

Het volledige programma verschijnt in het volgende nummer van Sporen (jg. 17, nr. 1 - maart 2024) en op onze website www.kvmv.be in februari.

Ontvangst met koffie/thee vanaf 9.00 u. Start van de lezingen om 10.00 u.

Groepsfoto om 12.05 u. en lunch vanaf 12.15 u.

De lunch kan genomen worden in de wapenzaal van het kasteel; eigen lunch of een assortiment van broodjes/wraps met drankenbuffet of alleen drankenbuffet (zoveel u wilt: koffie, thee, frisdrank, water).

Broodjes met drankenbuffet 17,00 euro per persoon, te bestellen vóór 16 maart 2024.

Drankenbuffet..... ..5,00 euro per persoon, te bestellen vóór 16 maart 2024.

Bestellen doet u door betaling vóór 16 maart 2024 per overschrijving naar rekeningnummer **IBAN BE17 7370 1875 7621** van de KVMV, Universiteitsplein 1, 2610 Antwerpen, met de vermelding 'Mycologendag/lunch' **of** 'Mycologendag/drank'.

De **jaarlijkse Algemene Vergadering** van de vaste leden van de KVMV start om 13.30 u.

Start van de namiddaglezingen om 14.00 u. Slottoespraak omstreeks 15.45 u.

Wie een korte mededeling (5-10 minuten) wil doen over bijzondere vondsten of andere mycologische wetenswaardigheden, kan dit vóór 1 februari 2024 melden aan myriam.dehaan@plantentuinmeise.be

Om al de opgedane kennis van de Mycologendag te verwerken, kan je achteraf ontspannen in het prachtige domein en/of in de wondermooie serres.

Iedereen is van harte welkom!

KVMV-vierdaagse Kelchterhoef - Houthalen

vrijdag 25 oktober t.e.m. maandag 28 oktober 2024

We verblijven, zoals in 2014 en 2018, in “**De Bosberg**” in **Kelchterhoef**, Kelchterhoefstraat 10, 2350 **Houthalen**, een vakantiecentrum van Gezinsvakantie-Familiatours.

Het domein Kelchterhoef ligt in hartje Limburg met binnen een straal van 20 km de mooie domeinen, natuurparken en -reservaten van Hengelhoeve (Houthalen), Bokrijk (Genk), de Teut en Tenhaagdoornheide (Zonhoven), de terrils van Houthalen, Waterschei, Zwartberg (de Zwarte Berg) en de Laambeekvallei.

We beschikken over 9 tweepersoonskamers en 5 éénpersoonskamers, voor een totaal van 23 personen. Elke kamer beschikt over een(twee) éénpersoonsbed(den), lavabo, douche en toilet. Lakens en kussenslopen zijn voorzien; voor handdoeken moet elke deelnemer zelf zorgen. Voor determinatie en microscopie staat de sporthal ter beschikking.

De prijs voor het ganse verblijf vanaf vrijdagmiddag tot en met maandag na het middagmaal bedraagt **€ 230 per persoon** op basis van 2 personen per kamer in volpension. Voor een persoon in een éénpersoonskamer is dit **€ 278**. In deze prijs zijn alle maaltijden, de huur van de zaal en een groepsverzekering inbegrepen. Een eventuele annulatieverzekering dient u zelf te voorzien. Voor meer informatie over deze locatie kan u terecht op

<https://www.gezinsvakantie.be/aanbod/bosberg>.

Gelieve in te schrijven vóór 31 januari 2024 bij Gut Tilkin, Kruisheideweg 32, 3520 Zonhoven (tel. 011/72 59 24) of via een mail naar driesen.tilkin@gmail.com. Vermeld hierbij naam, adres, telefoonnummer en of u een éénpersoonskamer wenst of een tweepersoonskamer. Het aantal éénpersoonskamers werd door De Bosberg beperkt tot 5. Voor deze kamers moet u dus snel inschrijven. Om uw inschrijving te bevestigen, gelieve **vóór 31 januari** een **voorschot** van **€ 50** per persoon te storten op rekening IBAN BE17 7370 1875 7621 met BIC-code KREDBEBB van de KVMV te 2610 Antwerpen, Universiteitslaan 1.

Het excursieprogramma, de routebeschrijving, verdere praktische inlichtingen en de vraag tot overschrijven van het saldobedrag worden later aan de deelnemers verstuurd.

Elk KVMV-lid is van harte welkom!

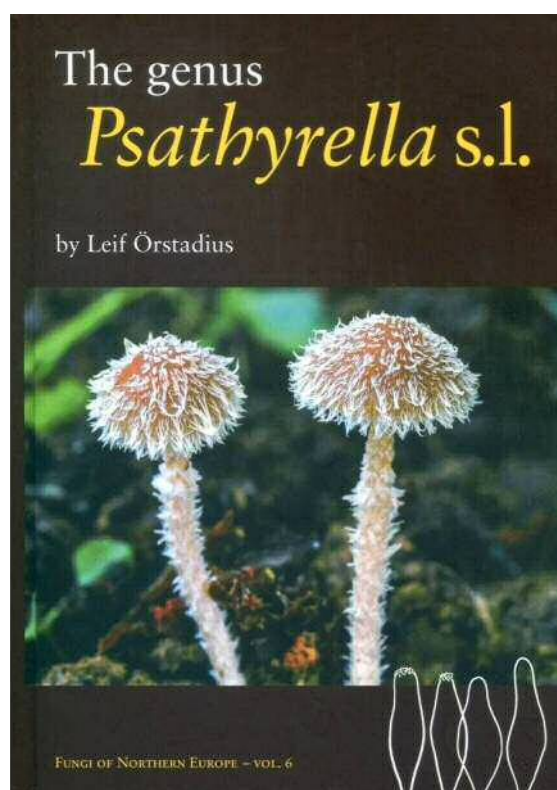
Örstadius L. (2023). The genus *Psathyrella* s.l. Fungi of Northern Europe Vol. 6

We schrijven november 2005. Tijdens een paddenstoelenexcursie staan we weer eens te twifelen bij een lastige franjehoed, waarop Ruben Walley zegt: “Iemand moet zich eens dringend gaan toeleggen op die franjehoeden, want de literatuur daarover is echt ontoereikend.” De literatuur die toen voorhanden was, betrof in de eerste plaats een monografie van de Nederlandse mycoloog Kits van Waveren: een uitgebreid werk dat echter in 1985 was uitgebracht en dus in 2005 al wat gedaateerd was. Het was echter nog meer dan 15 jaar wachten, maar nu is het er: een nieuwe monografie over franjehoeden. Tijdens de voorbije decennia moesten we ons behelpen met het genoemde werk van Kits van Waveren, enkele artikels van dezelfde auteur, een boekje van Eef Arnolds met een beperkte selectie van soorten (Arnolds, 2003) en algemene werken zoals *Funga Nordica*. In die laatste werd echter een breed soortconcept gehanteerd, dat op sommige vlakken nogal afweek van de opvattingen van Kits van Waveren. Lastig dus... Daarnaast was er online nog info te vinden, waarbij de *Psathyrella*-website van de Belgische mycoloog Daniël Deschuyteneer speciale vermelding verdient.

Intussen traden we het moleculaire tijdperk in. Het genus *Psathyrella* viel uit elkaar, omdat sommige franjehoeden nauwer verwant bleken met inktzwammen en zelfs in het genus *Coprinopsis* werden geplaatst. Of de Langsteelfranjehoed, die eigenlijk een plooirokje (genus *Parasola*) blijkt te zijn. In de pas gepubliceerde monografie zijn al die op *Psathyrella*-lijkende franjehoeden ook opgenomen, vandaar de ‘sensu lato’-afkorting in de titel. Verder werd ook de soortindeling moleculair onder de loep genomen. Het is weinig verrassend dat ook bij de franjehoeden nog een aantal onbeschreven taxa te vinden waren. Eén voorbeeld: door Deschuyteneer werd in 2017 *Psathyrella hellebosensis* beschreven, een banaal ogende soort die eerst gevonden is in Steenokkerzeel, maar intussen ook uit Duitsland, Italië en Zweden bekend is.

Gelukkig vinden we dergelijke recent beschreven soorten ook in de nieuwe monografie terug. In totaal komen 123 soorten aan bod. De focus ligt daarbij op Scandinavië maar ook enkele soorten die bijv. enkel uit Nederland of Zwitserland gekend zijn, zijn opgenomen. Als we de besproken soorten uit het boek vergelijken met de soortenlijst op de website van Deschuyteneer, dan blijkt dat Deschuyteneer een aantal extra soorten bespreekt die bijna allemaal uit Zuid-Europa afkomstig zijn. Eén uitzondering: *Psathyrella cladii-marisci*, in 2019 beschreven op basis van vondsten uit Vlaanderen (Torfbroek) en Italië. Deze ontbreekt volledig in de monografie.

Daartegenover staat dat moleculair onderzoek heeft aangetoond dat sommige soorten variabelere zijn dan we dachten. Zo blijken bijv. *Psathyrella polycistis* (Spatelcelfranjehoed), *P. atrolaminata* (Zwartplaatfranjehoed), *P. melano-*

phylloides (Wiprandfranjehoed) en *P. ochracea* (Okergele franjehoed) allemaal genetisch identiek aan *P. corrugis* (Sierlijke franjehoed), een synonymisatie die de auteur ook al in *Funga Nordica* had doorgevoerd.

De reeks *Fungi of Northern Europe* staat bekend om zijn mooi verzorgde uitgaves, duidelijke beschrijvingen en schitterende foto's. Dat is bij dit volume niet anders. Voor microscopische afbeeldingen is in de reeks nooit veel ruimte voorzien, wat bijv. voor vol. 5 (het genus *Mycena*) een pijnpunt was. In dit volume zijn de microscopietekeningen ook niet uitgebreid. Cheilo- en pleurocystiden, bij franjehoeden vaak essentiële determinatie-elementen, zijn wel getekend (telkens vier tot zes exemplaren, wat toelaat om wat variatie te tonen). Verder is voor elke soort een microscopiefoto van de sporen (telkens een tiental ex. afgebeeld). Voor wie een franjehoed determineert met dit werk, raad ik aan om nadien de website van Deschuyteneer te raadplegen. Daar heeft elke soort een fiche met een hele serie aan schitterende microscopiefoto's, veel uitgebreider dan dit boek van Örstadius.

De sleutels van voorliggend boek zijn totaal anders ingedeeld dan de sleutels van Kits van Waveren. De hoofdsleutel vertrekt enkel van de sporengrootte: alle soorten worden op basis daarvan ondergebracht in zes 'subkeys', variërend van soorten met sporen die kleiner zijn dan 7 µm tot sporen met een lengte van meer dan 12 µm. Omdat er nogal wat overlap is, zijn een hoop soorten opgenomen in meer dan één subkey (bijv. sporen 8-9 µm: key D, of sporen 9-10 µm: key C). Het concept 'pleurocystidioide cheilocystidia' van Kits van Waveren wordt verlaten. Uiteraard is aanwezigheid en vorm van die cystiden nog steeds belangrijk. Ook een moeilijk kenmerk zoals de aanwezigheid van pigment in het trama, bij Kits van Waveren een belangrijk element om Kortwortelfranjehoed (*P. microrhiza*) en consoorten te onderscheiden van Sierlijke franjehoed (*P. corrugis*), wordt niet meer gebruikt.

Handig is dat na de sleutels A-F, waarin alle 123 soorten zijn opgenomen, er nog eens 12 alternatieve sleutels volgen waarin soorten zijn gegroepeerd volgens bepaalde kenmerken, zowel ecologisch (bijv. alle mestbewonende soorten) als morfologisch (bijv. alle soorten met veel velum of een rood onderlijnde lamelsnede).

Zijn met dit boek alle determinatieproblemen in dit genus van de baan? Zeker niet. De verschillen tussen soorten zoals *P. orbicularis* (Tengere franjehoed), *P. prona* (Kleine grasfranjehoed) en *P. orbitarum* (bij Kits van Waveren slechts een forma van *P. prona*) zijn eerder subtiel, om maar één voorbeeld te geven. Maar tot voor kort liet ik een groot deel van de franjehoeden vaak voor wat ze waren, om mijn microscopietijd te besteden aan 'interessantere' paddenstoelen. Dit boek zal zeker een motivatie zijn om franjehoeden wat vaker mee te nemen en op zijn minst een poging te wagen om ze deftig uit te sleutelen.

Wim Veraghtert

Referenties:

- Arnolds E. (2003). Rare and interesting species of *Psathyrella*. *Fungi non delineati* Pars XXVI. Edizioni Candusso.
- Kits van Waveren E. (1985). The Dutch, French and British species of *Psathyrella*. *Persoonia suppl. 2*: 1- 300.
- Kits van Waveren E. (1987). Additions to our monograph on *Psathyrella*. *Persoonia 13*: 327-368.
- Örstadius L. & Knudsen H. *Psathyrella*, in: Knudsen H. & Vesterholt J. eds. (2012). *Funga Nordica*. Nordsvamp: 692-728.

Online:

- ✓ Psathyrellaceae (D. Deschuyteneer): <http://www.amfb.eu/Myco/Psathyrelles/psathyrella.html>

Nieuwtjes uit recente tijdschriften (16-4)

Wim en Roosmarijn Veraghtert-Steeman

wim.veraghtert@gmail.com - roosmarijn.steeman@natuurpunt.be

Zeitschrift für Mykologie 89/2

S. Lyschik, D. Bandini en B. Oertel beschrijven een nieuwe soort uit het genus *Inocybe* met gladde sporen: *Inocybe eifliana*. De soort werd in mei gevonden in de Eifel en hoort thuis in de groep *Virgatulinae* met gelijkende soorten als *I. psammobrunnae*, *I. multifolia* en *I. virgatula*.

H. Müller lijst 35 zeldzame vondsten van myxomyceten in Thüringen op, waarvan er 26 plaatselijk nog niet gevonden werden (*Echinostelium apitectum*, *E. brooksii*, *Licea bryophila*, *L. eleanorae*, *L. gloeoderma*, *L. kleistobolus*, *L. marginata*, *L. sambucina*, *Dianema corticatum*, *D. nivale*, *Hemitrichia minor*, *T. nivicola*, *Didymium dubium*, *Trabrooksia applanata*, *Badhamia nitens*, *Physarum gravidum*, *P. melleum*, *P. mutabile*, *Collaria rubens*, *Lamproderma cristatum*, *L. maculatum*, *L. pulveratum*, *L. puncticulatum*, *Meriderma fuscum*, *Paradiacheopsis solitaria*, *Stemonitis herbatica*) en 3 nieuw voor Duitsland zijn (*Trichia subfusca*, *Diacheopsis mitchellii*, *Meriderma cribrarioides*).

J. Kruse, H. Thiel, F. Klenke, M. Schmidt, B. Sothmann en V. Kummer schrijven over enkele merkwaardige plantparasieten: *Erysiphe australiana*, *Neoerysiphe nevai*, *Podosphaera physocarpis*, *Puccinia stachydis* en *Sorosphaerula veronicae*.

Der Tintling 144 - 2023 (4)

Portret 273 behandelt *Amanita subnudipes*, een soort die lijkt op *A. crocea*, waarvan men haar kan onderscheiden door de witte steel en het feit dat zij vooral bij eik en haagbeuk te vinden is.

M. Wilhelm toont ons bijzondere gaatjeszwammen uit de Ariège: *Pycnoporellus fulgens*, *Trametes trogii*, *Coriopsis gallica*, *Trametes ochracea*, *Daedaleopsis nitida*, *Jahnoporus hirtus*, *Brunneoporus malicola*, *Resinoporia cretacea*, *Ceriporia mellita*, *Rigidoporus ulmarius*, *R. undatus* en *Gloeophyllum trabeum*.

K. Montag behandelt in het derde deel over padden-

stoelen van droge graslanden soorten die gevonden werden op een vliegveld in de Elzas: *Clitocybe rivulosa*, *C. cyanolens*, *Hemimycena ignobilis*, *Mycena pseudopicta*, *Phloeomana atropapillata*, *Tephroclype fuscipes*, *Entoloma chalybaeum* en *Hebeloma vaccinum*.

Portret 274 behandelt *Rimbachia arachnoidea*, een soort die zich door de ronde sporen onderscheidt van *Rimbachia bryophila* (ovaalsporig).

Bulletin de la Société Mycologique de France Tome 139 – 1 en 2

A. Grobelny en F. Valade schrijven over een zeldzame polypoor die voor het eerst in het Moezel-departement werd aangetroffen: *Hapalopilus eupatorii* op *Reynoutria japonica*. F. Valade en E. Martini wijden een artikel aan de eerste ontdekking van *Tomentella pallidocastanea* voor Frankrijk. Een artikel over een eerste inventaris van myxomyceten op de archipel van de Comoren is van M. de Haan, E.-H. Seraoui, M. Pélissier en B. Buyck. De inventaris van 270 specimens leverde 27 verschillende genera en 75 soorten op waaronder 5 die nog nooit werden waargenomen in Afrika: *Arcyria glauca*, *Cribraria* cf. *tecta*, *Hemitrichia aurea*, *C. tenella* var. *concinna* en *Stemonitis fusca* var. *nigrescens*. R. Chalanget en P.-A. Moreau behandelen twee zeldzame soorten die op basis van ITS-sequenties weer onder het genus *Pulverulina* worden geklasseerd: *Omphalina cyathella* en *O. praticola*.

Funghi e dintorni 12

C. Zavodelli en C. Papetti bieden ons de eerste stappen in het genus *Mycena* aan met een sleutel tot de groepen en foto's van: *Mycena cyanorhiza*, *M. amicta*, *M. vulgaris*, *M. epipterygia*, *M. speirea*, *M. clavata*, *M. juniperina*, *M. cinerella*, *M. concolor*, *M. pseudopicta* en *M. pearsoniana*. De werkgroep Aops met medewerking van V. Bertolini beschrijft de onverwachte, mooie vondsten rond het meer Maulazzo in Sicilië met foto's van: *Hygrophorus marzuolus*, *Anthina flammea*, *Tremella*

aurantia, *Oudemansiella mucida*, *Exidia thuretiana*, *Clitopilus hobsonii*, *Mycena renati*, *M. erubescens*, *M. crocata*, *Ramaria aurea*, *Clavulinopsis helvola*, *C. rugosa*, *C. corniculata*, *Boletus demonensis*, *B. appendiculatus*, *B. calopus*, *B. radicans*, *B. erythropus*, *B. emileorum*, *B. flavosanguineus*, *B. regius* en *Aureoboletus gentilis*. A. Dallago schrijft een artikelenreeks waarin hij een paar kenmerkende soorten per boomsoort bespreekt: *Oudemansiella mucida*, *Lactarius pallidus*, *L. subdulcis*, *Boletus edulis* (beuk); *Russula gracillima*, *R. atroglaucula*, *Lactarius torminosus*, *L. glyciosmus*, *Tricholoma fulvum*, *Cortinarius armillatus*, *Leccinum scabrum*, *Piptoporus betulinus* (berk); *Russula heterophylla*, *Lactarius chrysorrheus*, *Amanita caesarea*, *A. rubescens*, *Tricholoma columbetta*, *Boletus rhodoxanthus*, *B. aestivalis* en *Gri-fola frondosa* (Tamme kastanje); *Entoloma saundersii*, *E. moserianum*, *Morchella esculenta*, *M. vulgaris* (iep).

Funghi e dintorni 13

N. Oppicelli wijdt een artikel aan *Calvatia utriformis* en *Langermannia gigantea* en andere stuifzwammen en bovisten. C. Zavodelli en C. Papetti bieden ons een volgend deel van de eerste stappen in het genus *Mycena* aan met een sleutel tot de groepen en foto's van: *Mycena rosea*, *M. diosma*, *M. pura*, *M. leptophylla*, *M. flavoalba*, *M. renati*, *M. acicula* en *M. adonis*. M. Chiari geeft een overzicht van bijzondere waarnemingen in Franciacorta met foto's van: *Amanita franchetii*, *A. mai-rei*, *A. ovoidea*, *A. caesarea*, *Armillaria cepistipes*, *Clitocybe nivea*, *C. dealbata*, *Hohenbuehelia petaloides*, *Hygrophorus penarioides*, *H. russula*, *Lepista irina*, *Leucopaxillus tricolor*, *Ripartites albidoincarnatus*, *Tricholoma squarrulosum*, *T. gausapatum*, *T. myomyces*, *T. orirubens*, *T. sejunctum* en *T. ustaloides*. In het volgende deel over kenmerkende soorten per boomsoort schrijft A. Dallago over soorten bij Hazelaar: *Amanita phalloides*, *Lactarius pyrogalus*, *Boletus aereus*, *Leccinum carpini*, *Hygrophorus lindtneri* en *Tuber melanosporum*. Bij linde worden volgende soorten vermeld: *Gyroporus castaneus*, *Russula maculata*, *Inocybe tiliae*, *Hebeloma sinapizans*, *Tuber rufum* en *Xerocomus engelii*. Soorten die specifiek bij Haagbeuk vermeld worden zijn: *Hygrophorus carpini*, *Boletus depilatus*, *Amanita franchetii*, *Tricholoma scalpturatum*, *Russula olivacea*, *R. carpini*,

R. sericatulula, *Lactarius blennius*, *L. circellatus* en *Tuber magnatum*.

Schweizerische Zeitschrift für Pilzkunde 3/2023

B. Senn-Irlet schrijft over een kleine gele koraalzwam die gevonden werd in Pfynwald en geen *Ramaria* blijkt te zijn: *Lentaria patouillardii*. Een verbazingwekkende eerste vondst voor Zwitserland, *Agaricus collegarum*, wordt beschreven door F. Buss, S. Blaser en A. Gross. In het tweede deel over de familie van de Boletaceae en andere boletaes worden foto's bijgevoegd van volgende soorten: *Tricholoma columbetta*, *Leccinum albobostipitatum*, *L. aurantiacum*, *L. versipelle*, *L. scabrum*, *L. carpini*, *L. holopus*, *Gyroporus castaneus*, *G. cyanescens*, *G. lividus*, *Suillus cavipes*, *Phylloporus pelletieri*, *Strobilomyces strobilaceus*, *Porphyrellus porphyrosporus*, *Chroogomphus rutilus*, *C. helveticus*, *Ghomphidius glutinosus*, *G. roseus*, *Paxillus involutus*, *P. olivellus*, *Hygrophorus aurantiacus*, *H. rufa*, *Omphalotus illudens*, *Scleroderma citrinum* en *Rhizopogon roseolus*.

Coolia 66 (4)

A. Vaessen brengt verslag uit van de binnenlandse werkweek in Allardsoog van oktober 2022. Met 30 deelnemers werden in totaal 487 soorten waargenomen. Foto's van volgende soorten werden bij het artikel gevoegd: *Hypholoma olivaceotinctum*, *Russula pseudointegra*, *Lactarius pyrogalus*, *Russula paludosa*, *Mycena pelianthina*, *Suillus cavipes*, *Tricholoma scalpturatum*, *Leccinum variicolor*, *Hygrophoropsis fuscosquamula*, *Alnicola scolecina*, *Mycena belliae* en *Mycena bulbosa*.

M. van Tweel en H. Sieben geven de resultaten van het citizen science onderzoek naar de Vliegenzwam in 2022. In totaal werden 42.000 waarnemingen geregistreerd door bijna 10.000 waarnemers.

Over trends van paddenstoelen in jong dennenbos lezen we in een artikel van P.-J. Keizer, gebaseerd op onderzoek in een jong bos van Grove den gedurende 25 jaar (1998-2022). Vier trends kunnen onderscheiden worden: 1. soorten die aanwezig waren bij de start en nu zijn verdwenen; 2. slechts twee soorten waren constant aanwezig (*Lactarius hepaticus*, *Imleria badia*); 3. vier soorten namen toe en vertoonden een piek half-

weg de periode, maar zijn terug afgenomen; 4. twee soorten verschenen pas recent. Wellicht hebben stikstofdepositie, klimaatverandering en successie samen een effect op de soortensamenstelling.

De 26^e nieuwsbrief over de paddenstoelmeetnetten is

van de hand van I. Somhorst, M. Noordeloos & R. Verweij. In deze nieuwsbrief ligt de focus op een historisch overzicht van de voorbije 25 jaar en is er speciale aandacht voor het Zeereep Monitoring Project.

We kunnen ons verheugen over drie nieuwe aanwinsten in de bibliotheek.

- Geoffrey Kibby, 2023, Mushrooms and toadstools of Britain & Europe Volume 4, Agarics-part 3. (Baf 029/4)
- Alberto Capelli & Luis Alberto Parra Sanchez, 2022, Fungi Non Delineati Part76-78, Agaricus L.from European mediterranean countries. (Baf 013/76)

Tot een volgende Sporen,

Lucy

LIDGELD 2024

We hopen u ook in 2024 als lid te mogen inschrijven. De leden worden verzocht het lidgeld 2024 te betalen door overschrijving op bankrekeningnummer

BE17 7370 1875 7621 (BIC-code KREDBEBB)

op naam van de KVMV vzw te Antwerpen. Alle inwonende gezinsleden zijn automatisch medelid.

- ✓ Voor leden binnen Europa 23,00 euro
- ✓ Voor leden buiten Europa 30,00 euro

Vermeld bij de overschrijving als mededeling : Lidgeld 2024 + naam + afdeling.

Voor een hernieuwing van uw lidmaatschap volstaat betaling en hoeft u zich niet via de website als nieuw lid in te schrijven.

Meer info over lidgelden en tarieven op de KVMV-website

<http://kvmv.be/index.php/over-ons/lid-worden/>

Inhoud

1	Editoriaal	<i>M. Verbeken</i>
2	Excursiekalender	
2	Nieuwjaar 2024	
3	Educatieve bijeenkomsten	
6	Zo mooi, zo wit maar o zo klein: verrast door een <i>Gloiocephala</i> -achtig zwammetje	<i>L. Deceuninck</i>
9	Bijzondere korstzwammen in het Zoniënwood: <i>Arorpium canescens</i> en <i>Mycoacia nothofagi</i>	<i>L. Tondeleir / G. Dierickx / N. Schoutteten</i>
13	Verrassende vondsten kort toegelicht: <i>Aurantiolachnea solsequia</i> - Humusbekerzwam	<i>G. Buelens</i>
15	Uit de moleculaire keuken : het geslacht <i>Pluteus</i>	<i>W. Veraghtert</i>
16	Cartoon	<i>S. Persoons</i>
17	Uitnodiging Mycologendag 2024	<i>M. de Haan</i>
18	KVMV-vierdaagse Kelchterhoef - Houthalen	<i>G. Tilkin</i>
19	Boekrecensie: The genus <i>Psathyrella</i> s.l.	<i>W. Veraghtert</i>
21	Nieuwtjes uit de recente tijdschriften	<i>R. Steeman / W. Veraghtert</i>
23	Bib-nieuws	<i>L. de Nave</i>
23	Lidgeld 2024	

SPOREN is een uitgave van de KVMV, de Koninklijke Vlaamse Mycologische Vereniging vzw.

Afdelingen: Antwerpse Mycologische Kring (AMK), Mycologische Werkgroep Limburg (Mycolim), Oost-Vlaamse Mycologische Werkgroep (OVMW) en Zelfstandige Werkgroep voor Amateurmycologen (ZWAM).

Voorzitter: Lieve Van Boeckel-Deceuninck

Alexander Franckstraat 235 - bus 3, 2530 Boechout - 03 455 01 27 - 0475 268 167 - lieve.deceuninck@skynet.be

Ondervoorzitter: Mieke Verbeken

Predikherenstraat 37, 8750 Wingene - 051 65 89 80 - mieke.verbeken@ugent.be

Penningmeester: Luc De Wilde

Philippe Saverysstraat 436, 9140 Temse - luc.de.wilde2@telenet.be

Secretaris: Ronny Boeykens

Mersenhovenstraat 12, 3722 Wintershoven - 0477 395 457 - kvmv.secretaris@gmail.com

Ledenadministratie: Robert De Ceuster

Kloosterbergstraat 34, 3290 Diest - 013 33 57 96 - robert.de.ceuster@scarlet.be

Overige bestuurders:

André De Kesel, Haesaertsplaats 15, 2850 Boom - 0473 927 926 - andre.dekesel@plantentuinmeise.be

Georges Buelens, Grensstraat 56, 3271 Averbode - 0471 205 014 - georges.buelens@telenet.be

Gut Driesen-Tilkin, Kruisheideweg 32, 3520 Zonhoven - 011 72 59 24 - driesen.tilkin@gmail.com

Myriam de Haan, Leopoldstraat 20, bus 4.1, 2850 Boom - 03 888 75 14 - myriam.de.haan@skynet.be

Nathan Schoutteten, Hoogstraat 114, 9570 Lierde - 0495 11 38 16 - nathan.schoutteten@gmail.com

Roosmarijn Steeman, Bist 66, 2500 Lier - 0485 68 88 48 - roosmarijn.steeman@gmail.com

Ruben De Lange, Dorpsstraat 67, 9420 Erpe-Mere - 0479 718 464 - ruben_de_lange@hotmail.com

Wim Veraghtert, Bist 66, 2500 Lier - 0496 97 87 79 - wim.veraghtert@gmail.com

Internet: KVMV: www.kvmv.be

AMK, MYCOLYM, OVMW en ZWAM vindt u onder de rubriek "Afdelingen"

Verantwoordelijke bibliotheek:

Lucy de Nave, Jan Van Rijswijcklaan 277, 2020 Antwerpen - lucy.denave@gmail.com

Funbel

Secr.: Emile Vandeven, Kleinewinkellaan 53 bus 1, 1853 Strombeek-Bever - 0478 08 21 50 - vandeven.emile@skynet.be

Commissie Paddenstoelen en Natuurbehoud (CPN): Roosmarijn Steeman en Ronny Boeykens

Lidmaatschap KVMV 2024: bedraagt 23 euro (inwonende gezinsleden zijn automatisch medelid), te storten op de rekening IBAN BE17 7370 1875 7621 (BIC-code KREDBEBB) van de Koninklijke Vlaamse Mycologische Vereniging, Universiteitsplein 1, 2610 Antwerpen. Voor leden buiten Europa bedraagt het lidmaatschap 30 euro. De eventuele bankkosten worden gedragen door de opdrachtgever. De nieuwsbrief *Sporen* (4 maal/jaar) en het blad *Sterbeekia* zijn begrepen in het lidgeld.

Verantwoordelijke uitgever: Danny Minnebo, Kleine Molenstraat 19, 9290 Overmere

Redactieleden: Georges Buelens, Gut Tilkin, Lieve Deceuninck, Robert De Ceuster en Ruben De Lange

Eindredactie en lay-out: Danny Minnebo - 0478 82 87 81 - minnebo.troch@telenet.be

Ieder lid kan publiceren in *Sporen*. **Teksten** voor volgend nummer moeten **vóór 1 februari 2024** gemaild worden naar het redactielid van zijn afdeling:

AMK	> Lieve Deceuninck	- lieve.deceuninck@skynet.be
MYCOLIM	> Gut Tilkin	- driesen.tilkin@gmail.com
OVMW	> Ruben De Lange	- ruben.delange@ugent.be
ZWAM	> Georges Buelens	- georges.buelens@telenet.be

Foto's of figuren in de tekst worden best nog eens afzonderlijk meegestuurd als beeldbestand (liefst *.jpg).

COPYRIGHT ©

Het copyright voor tekst en illustraties van de artikels berust bij de Koninklijke Vlaamse Mycologische Vereniging (KVMV). Auteurs behouden het recht om de eigen tekst en illustraties voor andere doeleinden te gebruiken. Het is niet toegestaan volledige of gedeelten van artikels of illustraties over te nemen zonder toestemming van de redactie.

ISSN 2030-367X